

ПЕТО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ “ХРИСТО БОТЕВ “-МОНТАНА
ул. “Димитър Подвързачов” №1, тел.:096/300 414, 300 424;
e-mail:peto_sou.montana@abv.bg

Утвърдил: /п/
заповед № РД-14-6928.09.2020 г.
Вилма Гергова
Директор

МЕРКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО

2020/2021 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Настоящият документ е разработен съгласно изискванията на Закона за предучилищното и училищното образование.
2. Мерките подлежат на актуализиране при необходимост съгласно концепциите за осигуряване на обучение, възпитание и социализация на учениците, с оглед тяхната житейска и професионална реализация, както и при промяна на нормативната уредба в сферата на образование.
3. С тези мерки се цели да се подобряват непрекъснато условията и редът за разработване на ефективна вътрешна училищна система за осигуряване на качеството на образованието.
4. Мерките са съобразени с принципите и изискванията към институциите за усъвършенстване на процесите за управление на качеството. Също така важно място заемат показателите, условията и редът за измерване на постигнатото качество.
5. Качеството на образованието се осигурява чрез управление на процеса на развитие на училището, основано на анализиране, планиране, изпълнение на дейностите, оценяване и внасяне на подобрения.
6. Качеството на образованието в институциите се осигурява при спазване на следните принципи:
 - ✓ ефективно разпределяне, използване и управление на ресурсите;
 - ✓ автономия и самоуправление;
 - ✓ ангажираност, сътрудничество и социален диалог между всички участници в процеса на образованието и обучението;
 - ✓ удовлетвореност на участниците в процеса на обучението и на другите заинтересовани лица;
 - ✓ приемственост на политиките и постиженията, прилагане на добри педагогически практики;
 - ✓ непрекъснатост, прозрачност и демократичност в процеса за повишаване на качеството в институцията;
 - ✓ ориентираност на образованието и обучението към изискванията и потребностите на пазара на труда;
 - ✓ целенасоченост към постигане на високи резултати в процеса на обучение и образование;

- ✓ лидерство и разпределяне на отговорности за постигане на целите на институцията.
- 7. Управлението на качеството е непрекъснат процес на взаимодействие между факторите и условията, от които зависи качеството на образованието и обучението и резултатите от него. Този процес се осъществява на национално, регионално и институционално равнище.
- 8. Измерването на постигнатото качество е съвкупност от действия за определяне на резултатите на институцията по критерии за конкретен период на измерване и съпоставянето им с определените равнища на качеството по всеки критерий.

II. РАЗРАБОТВАНЕ НА ВЪТРЕШНА СИСТЕМА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И ОБУЧЕНИЕТО

1. Вътрешната система за осигуряване на качеството е съвкупност от взаимносвързани действия и мерки за постигане, поддържане и развиване на качеството на провежданото образование и/или обучение в институцията и резултатите от него в съответствие с държавните образователни стандарти.
2. Вътрешната система за осигуряване на качеството включва:
 - ✓ политиката и целите по осигуряване на качеството;
 - ✓ органите за управление на качеството и правомощията им;
 - ✓ правилата за нейното прилагане;
3. Политиката и целите по осигуряване на качеството се разработват от директора, в съответствие със стратегията за развитие на институцията.
4. Органи за управлението на качеството са директорът, заместник-директорите и педагогическият съвет.
5. За функционирането на вътрешната система за осигуряване на качеството в институцията се определят комисия или комисии за:
 - ✓ разработване на правила за прилагане на вътрешната система за осигуряване на качеството и актуализирането им;
6. Броят на членовете, съставът и срокът за изпълнение на работата на комисията или комисиите се определят от директора, в зависимост от вида и обема на възложените задачи.

7. В състава на комисията или комисиите може да се включват и външни специалисти.
8. Комисията или комисиите се определят в **срок до 15 септември, преди началото на всяка учебна година за училищата.**

9. **Директорът:**

- ✓ организира, контролира и отговаря за цялостната дейност по функционирането на вътрешната система за управление на качеството;
- ✓ разработва политиката и целите по осигуряване на качеството;
- ✓ определя отговорника по качеството;
- ✓ определя състава на комисията или комисиите;
- ✓ провежда мониторинг на дейностите по осигуряване на качеството в институцията;
- ✓ организира обучение на персонала за осигуряване на качеството в институцията.

10. **Педагогическият съвет приема:**

- ✓ мерките за повишаване на качеството на образованието;
- ✓ правилата за прилагане на вътрешната система за осигуряване на качеството и актуализацията им като част от правилника за дейността на обучаващата институция;

11. Директорът на училището отговаря за функционирането на вътрешната система за осигуряване на качеството, като организира изпълнението на следните дейности:

- ✓ анализ на резултатите от изпълнението на целите на институцията;
- ✓ анализ на силните и слабите страни, на възможностите и рисковете за развитието на институцията;
- ✓ посочване на индивидуалния напредък на всеки ученик по отношение на неговите образователни резултати;
- ✓ посочване на специфичните за институцията ключови фактори, които влияят на качеството на предоставяното образование;
- ✓ планиране на ежегодните дейности за постигане на целите от стратегията за развитие на институцията;

✓ изпълнение на планираните дейности от плана за действие към стратегията за развитие на институцията и реализиране на заложените в нея цели;

✓ предложения за мерки за внасяне на подобрения в работата на институцията с цел повишаване на качеството на предоставяното образование, както и за срокове за тяхното изпълнение.

12. При необходимост се предлагат на директора коригиращи мерки за изпълнение на годишния план-график. След утвърждаване на мерките се организира и координира изпълнението им.

III. МИНИМАЛНИ РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО

Усъвършенстването на процесите за управление на качеството се постига при спазване на следните изисквания от институцията:

1. Да подобрява работната среда чрез:

а) прилагане на механизми за адаптиране на обучаваните към средата на институцията;

б) осигуряване на достъпна архитектурна среда;

в) модернизирание на материално-техническата база и обновяване на информационната инфраструктура;

г) развитие на организационната култура в институцията.

2. Да осигурява развитие на персонала чрез:

а) подобряване на възможностите за допълнителна и продължаваща квалификация на учителите/преподавателите по специалността им от висшето образование, за подобряване на тяхната иновационна култура и личностна ефективност;

б) изграждане на култура за осигуряване на качеството;

в) създаване и поддържане на открита и ясна комуникация в институцията;

г) повишаване на ефективността на административното обслужване;

д) повишаване на мотивацията и инициативността на всички участници в процеса на образование и обучение.

3. Да подобрява резултатите от обучението чрез:

- а) повишаване на мотивацията на обучаемите;
- б) повишаване на дела на учениците, които работят активно за подобряване на своите образователни резултати;
- в) намаляване на дела на рано отпадналите от обучението;
- г) повишаване на дела на обучените, провели практическо обучение в реална работна среда;
- д) създаване на механизъм за ранно предупреждение за различни рискове.

IV.МЕТОДИЧЕСКО ПОДПОМАГАНЕ И МОНИТОРИНГ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО

За осигуряване на качеството в институциите се осъществяват методическо подпомагане и мониторинг.

Методическото подпомагане за разработване и функциониране на вътрешна система за осигуряване на качеството включва: консултиране, информиране, инструктиране и представяне на добри педагогически практики.

Мониторингът е вътрешен и външен, като резултатите от него включват констатации, изводи и препоръки за вземане на информирани решения за усъвършенстване на процеса за осигуряване на качеството в съответната институция.

Вътрешният мониторинг се осъществява от директора, съответно от ръководителя на институцията.

Методическото подпомагане и външният мониторинг се осъществяват за училищата – от Министерството на образованието и науката и от регионалните управления по образованието, а за центровете за професионално обучение – от Националната агенция за професионално образование и обучение.

II. МЕРКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО В V ОУ „Христо Ботев“

1. Критерии по области на оценяване и показатели за измерване на постигнатото качество, съобразно критериите на Националния инспекторат по образование

ОБЛАСТ „ОБРАЗОВАТЕЛЕН ПРОЦЕС“

КРИТЕРИИ	ИНДИКАТОРИ	ПОДИНДИКАТОРИ
1. Ефективност на взаимодействието в процеса на обучението	1. Ефективно структуриране на урока	1. Урокът съответства на учебната програма.
		2. Структурата на урока е ясна и обоснована в съответствие с формулирани цели.
		3. Обемът на учебното съдържание в урока е съобразен с възможностите на учениците.
	2. Развитие на умения за учене	1. Миналият опит и знания на учениците се използват за усвояване на нови знания
		2. Учителят възлага добре структурирани задачи, които затвърждават придобитите знания и задълбочават разбирането на учебното съдържание.
		3. Учителят реализира дейности за прилагане на новите умения.
		4. Учителят поставя задачи за търсене и използване на информация, свързана с учебното съдържание.
	3. Използване на подходящи и разнообразни методи, подходи, техники и технологии на преподаване	1. Учителят съчетава методи на преподаване по начин, който осигурява постигането на поставените цели за урока.
		2. Учителят използва и изисква използването на терминология, която е съобразена с учебното съдържание и възрастта.
		3. Използват се дидактически материали и/или техника, инструменти и материали.
		4. Учителят целесъобразно използва ИКТ ресурси в урока.
		5. Учителят дава възможност на учениците да използват ИКТ ресурси за образователни цели.
		6. Учителят работи за изграждане на междупредметни връзки.
7. В училището има установена практика за провеждане на интердисциплинарни уроци		

	8. Съобразяване на методите на преподаване с възможностите на физическата среда.
4. Прилагане на индивидуализиран подход	<p>1. Учителят следи отговорите от учениците, като обръща внимание на разбирането, а не на запомнянето.</p> <p>2. Учителят проверява изпълнението на поставените задачи.</p> <p>3. Учителят осигурява възможност за обратна връзка от учениците в процеса на преподаване и учене.</p> <p>4. Учителят съобразява учебните дейности с индивидуалните възможности на учениците.</p> <p>5. Учителят използва въпроси в урока с различна трудност според степента на справяне на отделните ученици.</p> <p>6. Поставяните задачи за самостоятелна работа са съобразени с индивидуалния напредък на ученика.</p>
5. Развиване на умения за работа в екип	<p>1. Учителят създава условия за екипна работа според конкретните образователни цели.</p> <p>2. Учителят променя броя и състава на екипите, като учениците имат възможност да изпълняват различни роли в екипа.</p>
6. Екипна работа на педагогически специалисти по предмети/направления и обмяна на добри практики	<p>1. Педагогическите специалисти провеждат съвместни уроци, работят екипно по проекти и програми.</p> <p>2. Екипна работа при участие в комисии, работни групи, свързани с процеса на обучение.</p> <p>3. В училището съществува практиката на отворени врати, обсъждания, взаимни посещения.</p>
7. Активно участие на учениците в процеса на обучението	<p>1. Учителят мотивира учениците да участват активно в процеса на обучение.</p> <p>2. Учениците изразяват собствени идеи, мнения и правят изводи, адекватни на учебното съдържание в урока.</p> <p>3. Създадени са възможности за учениците да представят по подходящ начин резултатите от работата си.</p>

2. Управление на класа	8. Ефективност на целодневната организация на учебния ден.	1. Ефективност на самоподготовката при целодневна организация на учебния ден. 2. Ефективност на заниманията по интереси при целодневна организация на учебния ден		
	1. Поддържане на позитивна дисциплина	1. Учениците демонстрират поведенческа ангажираност и самодисциплина. 2. Няма прекъсване на урока поради нарушения на дисциплината. 3. Учебният час се използва ефективно за преподаване и учене за придобиване на компетентности. 4. Темпът на работа е съобразен с груповата динамика. 5. Учителят умее да оптимизира разпределението на времето между различните компоненти от урока.		
		2. Учителят демонстрира професионално поведение	1. Учителят демонстрира презентационни умения, говори с подходяща сила и интонация. 2. Учителят демонстрира професионални обноски и поведение. 3. Учителят използва и следи за спазването на нормите на българския книжовен език в процеса на преподаване, учене и общуване.	
			3. Подкрепа за личностно развитие	1. Оценяване на потребностите за превенция на обучителни затруднения
				1. Проведена е оценка на индивидуалните потребности на ученика за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. 2. Има сформиран екип за личностна подкрепа
		2. Осигуряване на обща подкрепа	1. Родителите са информирани за: - осигуряване на присъствието на детето в обучението чрез допълнителни модули (насочено към деца, за които българският език не е майчин или които не владеят добре български език); - за осигуряването на присъствието на учениците за допълнително	

		<p>обучение по учебни предмети.</p> <ul style="list-style-type: none"> - за ежеседмичните консултации по учебни предмети. - за осигуряването на децата/учениците за дейностите за целите на превенцията на обучителните затруднения и за дейности от общата подкрепа - за осигуряването на учениците за целите на превенцията на насилието и преодоляване на проблемното поведение.
		2. В училището се осъществява кариерно ориентиране.
	3. Осигуряване на допълнителна подкрепа	<p>1. Осигуряване на адаптирани учебни програми и учебно съдържание, разумни улеснения, технически средства, специализирано оборудване и специализирана подкрепяща среда, дидактически материали, методики и специалисти.</p> <p>2. Работа на екипа за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика.</p> <p>3. Родителят е запознат с индивидуалния учебен план и индивидуалните учебни програми на ученици със специални образователни потребности и/или на ученици с изяви дарби.</p>
4. Оценяване на резултатите от обучението	1. Осигуряване на прозрачност и обективност на процеса на оценяване	1. Учениците и родителите са запознати с начините на оценяване на резултатите от обучението на учениците.
		2. Родителите са информирани за графика за провеждане на контролни и класни работи.
		3. Учителят аргументира своята оценка.
	2. Прилагане на разнообразни форми за оценяване	1. Учителят използва разнообразни подходи и инструменти за оценяване на учениците / за проследяване на постиженията на детето.
		2. Наличие на външно оценяване в рамките на училището (чл. 6, ал.2, т. 2 и ал. 3, т. 3 от Наредба №11).
		3. Учителят използва оценяването като инструмент за обратна връзка и мотивация за учене.
	3. Развитие на умения за самооценка на учениците	1. Учениците демонстрират умения за самооценка.
		2. Учителят целенасочено и ефективно подпомага учениците да

		оценяват сами резултатите от работата си.
5. Напредък на учениците	1. Проследяване и обсъждане нивото на усвояване на компетентности у учениците	1. Резултатите от вътрешни и външни оценявания се отчитат, анализират и използват за определяне на мерки за напредъка на учениците.
		2. Децата и учениците притежават и демонстрират компетентности в областта на българския език.
		3. Учителят използва различни начини за проследяване на напредъка на учениците.
		4. Учителите планират конкретни мерки за напредъка на учениците.
		5. Учителят информира родителите за постигнатите резултати на учениците.
2. Поощряване на напредъка на учениците	1. Учителят има високи изисквания за постижения и създава стимули у учениците да учат.	
	2. Учителят използва грешките на учениците за поощряване на напредъка им.	
6. Социализация и възпитание в процеса на обучението	1. Участие на учениците в олимпиади, състезания, конкурси и т.н.	1. Дял участващи ученици.
		2. Постижения/резултати от участие в олимпиади, състезания, конкурси и т.н.
	2. Училището създава условия за удовлетворяване на личностните, образователните и социалните потребности на учениците	1. Училището организира екскурзии, посещения на културни, научни, спортни, обществени институции и събития за образователни цели в учебния процес съобразно очакваните резултати от обучението.
		2. Училището организира изнесени (извън занималнята/класната стая) обучения и/или обучения с участието на гост-лектори.
		3. Училището организира културни и спортни прояви, творчески конкурси, дни на науката, изкуствата и др., свързани с изграждане на национални, европейски и световни ценности и традиции.

7. Подобряване на физическата среда	1. Безопасна и достъпна физическа среда	1. Създадени условия за равен достъп до образование за учениците включително и чрез осигуряване на достъпна архитектурна и физическа среда.
		2. Прилага се ефективен пропускателен режим и видеонаблюдение.
		3. Безопасни занимални/ класни стаи, кабинети, работилници, лаборатории, физкултурни салони, спортни площадки.
		4. Учениците имат достъп до здравен кабинет и здравно обслужване.
		5. Безопасен интернет.
		6. Предприети са целенасочени действия за обновяване, модернизирани и опазване на материалната база.
	2. Функционална и модернизирана физическа среда	1. Класните стаи / кабинетите, работилниците/лабораториите или занималните са оборудвани и се поддържат в съвременен и функционален вид.
		2. Физкултурният салон, спортните съоръжения, площадки и игрища са функционални и модернизирани.
		3. Помещенията за хранене и/или почивка са обзаведени, оборудвани и поддържани.
		4. Създадена е организация за ефективно ползване на помещенията за хранене и/или кътове за отдих.
		5. Отдихът и физическата активност са организирани в помещения, различни, от тези за дейностите за самоподготовка при целодневна организация на учебния ден.
		6. Осигурен достъп до функционална библиотека и/или обособени кътове за четене.
		7. Състояние на сервизните помещения.
	8. Развитие на институционалната култура на училището	1. Изграждане на позитивна среда в училищата
2. Прилагане на Етичния кодекс на училищната общност.		
3. Умения на училищния екип за управление на конфликти.		

		4. Ефективност на Механизма за противодействие на тормоза и насилието.
		5. Поощряване на учениците с материални и морални награди.
		6. Ефективност при налагане на санкции на учениците.
	2. Принос на училищната общност към развитието на институцията	1. Принос на Обществения съвет за развитието на училището и за осъществяване на граждански контрол.
		2. Принос на ученическото самоуправление и представителство за развитието на училището.
		3. Личности, завършили училището, въввлечени активно в училищния живот.
3. Обвързаност на избора на дейностите по интереси с интересите и потребностите на децата и учениците	1. Допълнителните дейности по интереси в училище са съобразени с интересите и потребностите на учениците.	
9. Превенция на отпадането от системата на образованието	1. Ефективност на взаимодействието със заинтересованите страни	1. Ефективност на взаимодействие с общината.
		2. Ефективност на взаимодействие с родителите.
	2. Ефективност на програмата за превенция на ранното напускане на училище	1. Дял на обхванатите деца и ученици в предучилищна и училищна възраст.
		2. Намаляване дела на отпадналите от училището.
10. Развитие на социалната среда за подкрепа и взаимодействие между участниците в образователния процес и заинтересованите страни	1. Развиване на социални и граждански компетентности	1. Формирани демократични ценности чрез теми, дейности и проекти, съобразени с интересите и възрастта на учениците, средата и спецификата на училището, включително в часа на класа.
		2. Утвърдена институционална политика, насочена към изграждане и поддържане на колективни ценности в мултикултурна среда.
		3. Организираны училищни кампании, подкрепящи здравето, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда.
		4. Демократични практики – доброволчество, организиране на празници и събития.

11. Степен на удовлетвореност от училището	2. Ефективност на взаимодействието между родителите и образователната институция	1. Съществуват ясно регламентирани начини за комуникация с родителите. 2. Своевременно информиране на родителите. 3. Ефективност на комуникацията с родителите. 4. Включване на родителите в дейности на образователната институция.
	3. Активно популяризиране на училището пред обществеността	1. Наличие на актуална информация за дейността на училището на интернет страницата. 2. Публикувани статии, репортажи, материали в медиите и други дейности, отразяващи живота на училището през последната учебна година.
	1. Удовлетвореност у учениците	
	2. Удовлетвореност у учителите	
	3. Удовлетвореност у родителите	

ОБЛАСТ „УПРАВЛЕНИЕ НА ИНСТИТУЦИЯТА“

КРИТЕРИИ	ИНДИКАТОРИ	ПОДИНДИКАТОРИ
1. Ефективно лидерство	1. Директорът като лидер	1. Директорът стимулира израстването и изявата на други лидери в учителския екип. 2. Директорът развива училищната автономия. 3. Директорът стимулира иновациите и творчеството. 4. Директорът обединява и вдъхновява училищната общност.
	2. Лидерство в училищната общност	1. Развити култура, структури и създадени условия за професионален диалог, сътрудничество и обмяна на знания.

2. Стратегически и оперативен мениджмънт	1. Стратегията за развитие на училището отразява спецификите на институцията.	1. Стратегическото планиране се основава на анализ и при разработването на училищните политики, училищните учебни планове и др. се отчитат спецификите на училището.
		2. Целите са конкретни, измерими, постижими, реалистични и изпълними във времето. Дейностите в училище са в съответствие с визията, целите и ценностите.
		3. Степен на включване на екипа в разработването на Стратегията за развитие и планове за дейността на училището.
		4. Екипът на училището споделя мисията и визията.
	2. Директорът планира отчитайки спецификите на училището и потребностите на учениците	1. Правилникът за дейността на училището отразява спецификите на институцията.
		2. Директорът планира и организира дейността на Педагогическия съвет за постигане на целите на институцията.
		3. Директорът поставя ясни очаквания и цели.
	3. Директорът е осигурил ясни и прозрачни процеси на координация, субординация	1. В училището са планирани ясни и ефективни правила и процедури за координация и субординация.
		2. В училището се прилагат ясни и ефективни правила и процедури за координация и субординация
	4. Ефективност на контролната дейност на директора и заместник-директорите	1. В училището се прилагат ясни и ефективни правила, процедури и инструменти за осъществяване на контролна дейност с цел развитие на институцията.
		2. Екипът на училището е запознат с целите, правилата, процедурите и инструментите за контролната дейност.
		3. След осъществения контрол педагогическите специалисти и непедagogическият персонал получават обратна връзка и насоки за подобрене.
	5. Процедури за заместване на отсъстващи учители.	1. Дял учебни часове, в които е осигурено заместване.
		1. Налични са правила/процедури за осигуряване на заместващи учители.
3. Управление и развитие на човешките	1. Назначаване, мотивиране, оценяване на резултатите от труда и	1. Наличие на ясни и прозрачни правила и процедури за назначаване и освобождаване на персонала.

ресурси, в т.ч. атестиране на педагогическите специалисти	развитие на педагогическите специалисти и непдагогическия персонал	2. Разработените показатели за оценяване на резултатите от труда на педагогическите специалисти са съобразени със спецификата на училището.
		3. Резултати от атестиране на педагогическите специалисти
		4. Поощряване и награждаване с морални и материални награди
	2. Насоченост на квалификацията на педагогическите специалисти към професионалното им развитие и напредъка на учениците	1. Квалификационна дейност съответства на: - стратегията за развитие на институцията, - годишните средства за квалификация, приоритетните области за продължаващата квалификация, определяни ежегодно от МОН, - възможностите за участие в международни и национални програми и проекти
	2. Дял на педагогическите специалисти, участвали във: вътрешноинституционална квалификация през последната учебна година. квалификационна дейност, извършена от външни организации през последната учебна година.	
	2. Прилагане на придобитите компетентности от квалификацията в пряката работа.	
4. Управление и развитие на информационните и технологични ресурси	1. Целенасочено планиране и реализиране на дейности по въвеждане, поддържане и устойчиво използване на ИКТ ресурси в цялостната дейност на училището	1. Реализиране на дейности за осигуряване и ефективно въвеждане на ИКТ ресурси в цялостната дейност на училището (в образователния процес и в управлението на училището) – планиране по делегирания бюджет; участия в проекти и национални програми.
		2. Включване на учениците и заинтересованите страни в процеса по въвеждане, поддържане и използване на ИКТ ресурсите
	2. Използване възможностите на квалификационните форми за създаване на увереност и необходимост у училищния екип за трайно въвеждане на ИКТ ресурси в училището	1. Планиране на квалификация на педагогическите специалисти, насочена към практическото приложение на ИКТ ресурси.
		2. Реализиране и резултати от квалификация на педагогическите специалисти, насочена към практическото приложение на ИКТ ресурси.

5. Управление и развитие на информационните канали	1. Съществува ефективен начин за информиране	1. Наличие на условия и ред за разпространение на информация в училището.
		2. Наличие на информационни материали в училището с актуална информация
	2. Съществува ефективен начин за комуникация	1. Наличие на възможност за онлайн комуникация в институцията
		2. Наличие на възможност за пряка комуникация (срещи, консултации и т.н.)